

PINOCCHIO

INSPIRATIONSMATERIAL

Det här är ett inspirationsmaterial som du kan använda inför eller efter teaterbesöket. Vi hoppas att detta kan hjälpa dig i arbetet med att hitta olika öppningar till diskussioner om föreställningen.

INNEHÅLL

1. Vad handlar *Pinocchio* om?
2. Vem var Carlo Collodi?
3. Identitet och utveckling
4. Kunskap
5. Tillit

1. Vad handlar Pinocchio om?

Snickaren Gepetto har gjort en docka som heter Pinocchio. Dockan är visserligen gjord av trä men inte desto mindre levande för det. Han dansar, fåktas och slår kullerbyttor. Pinocchio är impulsiv och varje gång han gjort något han inte får försöker han komma undan genom att ljuga. Då om inte förr blir Pinocchio avslöjad – när han ljuger börjar nämligen hans tränäsa växa.

Pinocchio är alltid på jakt efter något kul. Istället för att gå till skolan säljer han sina skolböcker och går på marionetteater. Där hamnar han i bråk med teaterdirektören och räddar livet på en Harlekindocka. Därefter träffar Pinocchio Katten och Räven som berättar om Mirakelfältet där pengar sägs växa på träd. Men Katten och Räven är två bedragare och när Pinocchio följer med dem blir han lurad och nästan dödad.

Trots alla goda råd från fen med det blåa håret dras Pinocchio villigt med på en rad äventyr, och mer än en gång är han illa ute. Han blir bland annat förtrollad till åsna och hamnar till slut i magen på en – haj! Gepetto letar förtvivlat efter sin lille trädockspojke. Kommer de någonsin att få se varandra igen?

Namnet *Pinocchio* kommer av det italienska ordet för pinjetråd, det träslag som dockan tillverkades av. *Pino* betyder 'pinje', och *occhio* betyder 'öga'

BOK Collodi, Carlo, *Pinocchio*, (i svensk översättning) 1988

FILM *Pinocchio*, 2002, regi: Roberto Benigni
Artificial Intelligence: AI, 2001, regi: Steven Spielberg
The adventures of Pinocchio, 1997, regi: Steve Barron
Pinocchio, 1940, Walt Disney, regi: Hamilton Luske & Ben Sharpsteen

WEB www.pinocchio.it

TIDN Svensson, Conny, "Carlo Collodi och romanen om Pinocchio", i *Tidskriften Horisont*, häfte 5, 1990.

2. Vem var Carlo Collodi?

Carlo Collodi (1826–1890) hette egentligen Carlo Lorenzini och var italiensk författare, journalist och politiker. Han var mycket starkt engagerad i kampen för Italiens självständighet och var med och publicerade politiskt satiriska tidningar. Collodis berättelse om *Pinochios äventyr* publicerades första gången som följetong i en barntidning. Den blev omåttligt populär och gavs också ut som bok. Collodi har blivit världsberömd för berättelsen om Gepettos trädocka som får längre näsa när han ljuger. Det har gjorts både teater, musikal och film av *Pinocchio*. Mest känd är kanske Walt Disneys tecknade film från 1940.

WEB www.kirjasto.sci.fi/collodi.htm
www.classicreader.com/author.php/aut.47/
www.fantasticfiction.co.uk/authors/Carlo_Collodi.htm

Följande del av inspirationsmaterialet är indelat i olika ämnen utifrån föreställningens innehåll; identitet och utveckling, kunskap och tillit. Här finns exempel på övningar, förslag till diskussioner och lästips.

3. Identitet och utveckling

PINOCCHIO

Jag är så trött på att vara docka. Jag vill bli MÄNNISKA!

FEN

Det kan du. Men då måste du först visa att du är en duktig pojke.

PINOCCHIO

Är jag inte det?

FEN

Nej.

PINOCCHIO

Från och med idag ska jag ändra mig.

Pinocchio är en berättelse om att mogna som människa. Till en början är Pinocchio ganska självupptagen och hänsynslös. Men efter alla äventyr och prövningar lär han sig medmänsklighet. Pinocchio får bli en riktig människa på slutet, men det har inte så mycket med skolan att göra, utan att han lär sig att se till andras behov. När teaterdirektören hotar elda upp sin Harlekin-docka skriker Pinocchio: "Bind mig och kasta mig på elden. Det är inte rätt att stackars Harlekin ska dö för mig!"

DISKUTERA

- Pinocchio vill bara ha roligt och avskyr allt som "måste" göras. Han hamnar i tråkigheter hela tiden men lär sig en hel del på vägen. Hur tror du Pinocchio tänker? Hade du gjort likadant? Kan du känna igen dig i Pinocchio?
- Pinocchio lär sig att ta ansvar för andra människor? Vad är medmänsklighet för dig?
- Pinocchio är en trädocka. Han är från första början annorlunda och inte som alla andra. Kan du känna igen dig i hans utanförskap?

- BOK** Allard, Birgita, *Här är jag: En bok för föräldrar, lärare och andra vuxna, om identitet och självuppfattning*, 1977
Buregren, Sassa, *Vem är jag – släktforskning för barn*, 2001
Luciani, Domenica, *Rockar fett!*, 2005
Lundgren, Carolina, *Kompisprovet*, 2005
Norrman Skugge, Linda, *Lilla ångestboken*, 2003

- WEB** "I sex- till tolvårsåldern tar barnet de första stegen mot vuxenlivet. När barnet börjar skolan utsätts det för många nya intryck och problem där det själv tvingas ta ställning. Barnet börjar skapa sig en egen identitet."
Läs mer om barns första steg mot vuxenlivet på: www.vardguiden.se/Article.asp?c=2528

Identitet

Självbild, medvetenhet om sig själv som en unik individ och medvetenhet om den egna personligheten, dvs om innehållet i alla de erfarenheter under livet som efterhand format personligheten. (NE)

Personlighetsutveckling

Människans utveckling till en individ. Det finns bestående, karakteristiska mönster i sättet att förhålla sig till andra människor och till situationer. Personlighetsutveckling visar hur dessa mönster utvecklas från den tidiga barndomen och framåt. (NE)

4. Kunskap

Pinocchio vill inte gå i skolan. Han ger sig in i allt som verkar roligare och häftigare än ABC-boken Gepetto köpt till honom. Istället för att gå till skolan och lära sig läsa och skriva ger sig Pinocchio ut i världen. Han är med om en mängd äventyr och blir rik på livserfarenhet. Men efter ett tag kommer han på att det nog skulle vara ganska bra att kunna läsa och skriva.

Kunskap

Vetande, insikt, kännedom. (SAOL)

Välbestämd föreställning om (visst) förhållande eller sakläge som någon har lagrad i minnet, ofta som resultat av studier. (NE)

DISKUTERA UTIFRÅN SCENEN NEDAN

- Tycker du att Pinocchio gör rätt? Vad hade hänt om han gjort annorlunda?
- Måste vi alltid välja samma väg som alla andra? Måste vi gå i skolan? Kan vi hämta kunskap på annat håll?
- Tycker du att man ska leva i nuet, eller tänka på framtiden?

SYRSAN

Ve och förbannelse över ungar som bråkar med sina föräldrar och rymmer hemifrån.

PINOCCHIO

Kri – kri. Jag tänker rymma, annars kommer dom att tvinga mig att gå i skolan. Och jag vill inte lära mig NÅNTING!

SYRSAN

Dumskalle! Då växer du upp som en dum åsna och alla kommer att skratta åt dig!

PINOCCHIO

Håll tyst med ditt kraxande!

SYRSAN

Du kan väl i alla fall lära dig ett arbete.

PINOCCHIO

Det enda arbete jag gillar är att äta och dricka och ha kul hela tiden.

Här kommer ett inlägg på Mimers Brunn, kunskapskälla och skolsajt:

Lusten att gå i skolan

"Ibland kan det verkligen kännas vemodigt och jobbigt att kliva upp tidigt på morgnaden och gå till skolan, när man helst av allt bara skulle vilja vända på sig och somna om. Slippa gå till den där lektionen som man egentligen hatar. Man har helt enkelt ingen lust att gå till skolan. Tyvärr är det allt för många ungdomar i dagens samhälle som skiter i skolan. Självklart kan även jag känna att man vissa dagar bara vill dra täcket över huvudet och somna om igen.

För att så många ungdomar som möjligt ska få tillbaka lusten att gå i skolan och lusten att lära, så är det mycket som krävs. Både från en själv och från andra. Det är viktigt att alla hjälps åt. Det första man bör skaffa sig är nog en bra inställning och att man försöker tänka positivt. Göra de tråkiga sakerna lite roligare. Naturligtvis är det mer lockande att gå till en skola där det är trevligt, bra arbetsmiljö och bussiga kompisarna. En plats där alla trivs och kan vara sig själva utan att vara rädd för att bli mobbad. Jag tror det är bra att elever själva får vara med och renovera skolan. Då är det nog inte lika självklart för vissa elever att bara komma och klottra på väggar och bänkar, kasta snus i taket, skräpa ner och förstöra möbler, för visst känns det roligt att komma till en miljö som är ren och fin. Skolan är ju ändå på något sätt en ungdomsgård där vi ungdomar kan träffas och umgås. Klart att det är trevligare att träffa sina kompisar på stan, gå och fika och småprata mellan butikerna, men tänk om det alltid skulle vara så, att man inte går i skolan utan hela tiden hade lov. (det är klart att man har tänkt tanken och tyckt att det skulle vara skönt) Men i så fall skulle man ju inte ha något som var extra roligt tex. Shoppa, fika osv. Då skulle det roliga tillslut bli tråkigt.

Tänk så mycket självklara saker vi lär oss i skolan, så mycket kunskap vi får varje dag, varje timme, varje minut. Ett jätteproblem som vi ändå har i världen är att det finns så många som inte har möjlighet till

att gå i skolan. Någonting som är så självklar för oss i Sverige, som att läsa eller skriva kan inte så många barn runt om i världen göra. Det är faktiskt så att det vi lär oss i skolan följer med resten av våra liv. Det finns så mycket saker att lära sig och det är inte jobbigare än att läsa den där boken eller se den där filmen.

Men något som vi alla borde tänka på eller kanske träna på är att inte ta allting för allvarligt. Utan bara försöka sitt bästa så får man se hur långt det räcker. Och om man nu inte skulle få mer än Godkänt i alla ämnen så är det inte hela världen, sakerna vi lär oss i skolan är bara det första trappsteget upp för den långa trappan som alla nån gång måste klättra.

Det som behövs skärpas till ordentligt i dagens skolor är språket. Det elever säger till varandra, det som ekar i skolkorridorerna är hemska saker, förnedrande och fula ord. Det är otroligt hur man kan kalla sina klasskompis sådana saker. Det är en av de viktigaste sakerna som skolorna borde ta upp och informera om bättre.

Sammanfattningsvis vill jag bara säga att när skolorna är renare och roligare så ökar lusten att fara dit. När skolmaten är god, humöret på topp kommer alla att trivas. Förändringarna kanske verkar långt borta men om man börjar med ett stenblock så har man snart fått sig en pyramid. Jag tycker att skolan som jag tänker på när jag skriver detta är en nyttig och bra skola som alla borde ha tillgång till. En bra grund till en bra skola är respekten mot varandra och att vara trevlig mot varandra. När man kommit så långt på vägen är halva segern vunnen. 'Var mot andra som du vill att de ska vara mot dig'."

Insänt av Peter Bergström på Dragonskolan i Västerbottens län

www.mimersbrunn.se/arbeten/3166.asp

BOK Lindgren, Astrid, *Jag vill också gå i skolan*, 1995
Richardson, Gunnar, *Svensk utbildningshistoria*, 2004

WEB Sveriges största skolsajt: www.mimersbrunn.se
Lära för livet eller för skolan? Inlägg av Emilia 16 år: www.mimersbrunn.se/arbeten/5268.asp
Rädda barnen: www.rb.se/sv/FaktaOmBarn/Utbildning/

TIDN Läsa och lära för livet. Ledare i *Göteborgs Posten*: www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=122&a=236046

5. Tillit

Pinocchio ger sig ut i världen full av optimism och förtroende. Han skjuter gärna upp sånt som måste göras och kastar sig ivrigt in i roligare äventyr. Han är både naiv och impulsiv. Godtroget följer han med Råven och Katten till Mirakelfältet, utan att misstänka deras avsikter.

Tillit

Övertygelse om (någons) trovärdighet eller goda avsikter (NE)

DISKUTERA

- Vi får i allmänhet lära oss att respektera alla människor och att alla är lika mycket värda. Samtidigt får vi ofta höra att man inte ska lita på någon och inte prata med främmande. Hur går detta ihop?
- Kan vi lita på vår intuition när vi möter nya människor?
- Diskutera hur det är att sätta sin tillit till någon med utgångspunkt i scenerna här nedan!

RÅVEN

Det finns ett stort fält som kallas Mirakelfältet. Man gräver ett hål och lägger ner sin guldpeng. Vattna. Och på natten växer pengan och på morgonen står där ett vackert träd med guldpengar lika många som blad.

PINOCCHIO

Så om jag grävde ner mina fem guldpengar... hur mycket skulle det bli?

RÅVEN

Det blir nog fem gånger femhundra det. Tvåtusenfemhundra guldpengar.

PINOCCHIO

Det är ju fantastiskt! Då ska jag behålla tvåusen själv och dom andra femhundra blir en present till er två!

RÅVEN

En present?

KATTEN

Till oss?

RÅVEN

Nä!

KATTEN

Nänä!

RÅVEN

Vi gör inte det här för att TJÄNA PENGAR!

KATTEN

Nej då!

RÅVEN

Vi vill bara hjälpa andra!

KATTEN

Andra!

RÅVEN

Ta en cigarr!

KATTEN

Cigarr!

PAPEGOJAN

Jag skrattar åt alla idioter som tror på allt man berättar för dom.

PINOCCHIO

Är det mig du pratar om?

PAPEGOJAN

Jajamensan. När du var och hämtade vatten, grävde Råven och Katten upp dina guldpengar och sprang iväg med dom.

SYRSAN

Lita aldrig på nån som säger att du kan bli rik på en dag. Lyssna på mig och vänd om.

Här kommer ett inlägg på Sydsvenskans postis, om att inte kunna lita på sina vänner:

Jag kan inte lita på mina vänner

Jag har två kompisar som jag VET att jag inte kan lita på. De berättar alla hemligheter till vem som helst som vill höra. Eftersom jag känner att jag inte kan lita på dem kan jag heller aldrig bli riktigt bra kompisar med dem. Och den enda anledningen för dem att berätta andras hemligheter är för att få uppmärksamhet. Är inte det sorgligt? Men jag älskar dem ändå... trots allt.. :)

Insänt av **Grön Tomat**, 8 jan 2005

Svar till Grön Tomat:

Jag tycker att du verkar vara otroligt snäll. Hade någon berättat alla mina hemligheter hade jag aldrig pratat med dem igen. Jag kanske inte ska döma så, men om du kan älska dem ändå, då är du väldigt förlåtande och schysst!

Insänt av **Cymbidium**, 20 jan 2005

Vem i hela världen kan man egentligen lita på?

Fortfarande funderar musikern, textförfattaren och fyrabarnspappan Mikael Wiehe över begrepp som tillit, förtroende och svek.

För över trettio år sedan skrev han en låt om vem man egentligen kan lita på:

När far och mor är döda
och våra släktingar har ta'tt gift
och alla våra vänner har valt sej själva
och våra lärare och fröknar
har gått och dränkt sej med varann'
och nu när sömntabletterna har slutat hjälpa
och när vår präst från konfirmationen
står och pekar i det blå
och ingen fattar om han visar vägen
eller känner vilket håll vinden blåser på,
då kommer Halta Lotta hem till mej
med rösten fylld av gråt
och snyftar, vem i hela världen kan man lita på?

Och när John och Yoko Lennon
har gått på psykoanalys
och Robert Zimmermann har flytt till landet med miljonerna
och Marilyn Monroe tappa' taget
och Greta Garbo har blivit ful
och man försöker muta oss med resterna av visionerna
och när prinsar och presidenter
ljuger medvetet i kapp
och när dom, som skulle säga sanningen,
har börjat ta tillbaka det, dom just har sagt,
då kommer Lille Gerhard hem till mej
och häver sej på tå
och viskar, vem i hela världen kan man lita på?

Krevaderna har tystnat
och kriget har tagit slut.
Ensam sitter kaparen vid kanonerna.
Över gyttjefyllda gravar
ligger luften tung av krut.
Han fingrar lite tankspritt på patronerna.
Och när han tittar sej i spegeln,
har den rämnat mitt itu.
Och mellan halvorna av hans ansikte
kilar rättorna in och ut.
Då kommer Mor Maria krypande
och hennes ögon är så blå,
när hon skriker, vem i hela världen kan man lita på?

BOK Sylwan, Peter, *Tillit*, 2005
Trosell, Aino, *Lita på Mary!*, 2000

WEBB www.mikaelwiehe.se/intervju_vem_kan_man.htm
Sveriges största informationssajt för ungdomar: http://ungdomar.se/qa.php?qa_id=4171

TIDN Ur tidskriften *Hälsa*: www.halsa.se/cldoc/9465.htm
Postis i *Sydsvenskan*: w2.sydsvenskan.se/postis